

**PRAGMATIK KOMPETENSIYA ASOSIDA INGLIZ TILINI
O'RGATISHDA ONLAYN TA'LIMNING AXAMIYATI**

Xolmuradova Shakhnoza

Annotatsiya. Zamonaviy til o'qitish jarayonida pragmatik kompetensiya o'quvchilarning til birliklarini ijtimoiy va madaniy kontekstda to'g'ri qo'llay olish qobiliyatini shakllantirishga xizmat qiladi. Ingliz tilini o'qitishda bu kompetensiyani rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi, chunki u nafaqat grammatik to'g'rilikni, balki mazmunan mos va samarali muloqot olib borish ko'nikmalarini ham talab qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, an'anaviy va onlayn ta'lim metodlarini uyg'unlashtirish pragmatik kompetensiyani rivojlantirishda eng samarali yondashuv bo'lib, o'quvchilarning real muloqot muhitida tilni o'zlashtirishiga yordam beradi. Kelajakda onlayn ta'lim texnologiyalarining takomillashuvi pragmatik kompetensiyani o'rgatish jarayonini yanada samarali qilishiga ishonch bildiriladi.

Kalit so'zlar: pragmatik kompetensiya, onlayn ta'lim, ingliz tilini o'qitish, raqamli ta'lim, kommunikativ yondashuv.

**THE IMPORTANCE OF ONLINE EDUCATION IN TEACHING ENGLISH
BASED ON PRAGMATIC COMPETENCE**

Xolmuradova Shakhnoza

Abstract. In modern language teaching, pragmatic competence plays a crucial role in enabling learners to use linguistic units correctly within social and cultural contexts. Developing this competence in English language education is essential, as it requires not only grammatical accuracy but also the ability to engage in meaningful and effective communication.

Research findings indicate that integrating traditional and online teaching methods is the most effective approach to enhancing pragmatic competence, allowing

learners to acquire language skills in a real communicative environment. It is believed that the future advancement of online education technologies will further improve the process of teaching pragmatic competence.

Keywords: pragmatic competence, online education, English language teaching, digital learning, communicative approach.

**ВАЖНОСТЬ ОНЛАЙН-ОБРАЗОВАНИЯ В ОБУЧЕНИИ
АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ НА ОСНОВЕ ПРАГМАТИЧЕСКОЙ
КОМПЕТЕНЦИИ**

Холмурадова Шахноза

Аннотация. В современном обучении языку прагматическая компетенция играет важную роль, помогая учащимся правильно использовать языковые единицы в социальных и культурных контекстах. Развитие данной компетенции в процессе изучения английского языка имеет большое значение, так как требует не только грамматической точности, но и способности вести осмысленное и эффективное общение.

Результаты исследования показывают, что интеграция традиционных и онлайн-методов обучения является наиболее эффективным подходом к развитию прагматической компетенции, позволяя учащимся овладевать языком в условиях реального общения. Ожидается, что в будущем совершенствование онлайн-образовательных технологий еще больше повысит эффективность обучения прагматической компетенции.

Ключевые слова: прагматическая компетенция, онлайн-обучение, обучение английскому языку, цифровое образование, коммуникативный подход.

KIRISH

Hozirgi globallashuv jarayonida ingliz tili xalqaro muloqot, ta'lim, ilm-fan va biznes sohalarida asosiy vositalardan biriga aylandi. Til o'rganuvchilar uchun grammatik bilim va lug'at boyligini egallash yetarli emas, balki tilni ijtimoiy-madaniy kontekstda to'g'ri qo'llash ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa pragmatik

kompetentsiyani shakllantirishni talab qiladi. Pragmatik kompetentsiya – bu tilni muayyan vaziyat va madaniy me'yorlarga mos ravishda ishlata olish qobiliyatidir.

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar va onlayn ta'lim tizimlarining rivojlanishi til o'qitish usullarini tubdan o'zgartirdi. Virtual muhit orqali ta'lim olish nafaqat qulay va moslashuvchan, balki real hayotga yaqin kommunikativ muhitni yaratish imkonini ham beradi. Onlayn ta'lim platformalari, masalan, video konferensiyalar, interaktiv chatlar, virtual sinflar va sun'iy intellektga asoslangan o'quv dasturlari, pragmatik kompetentsiyani rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar taqdim etmoqda.

Ushbu maqolada pragmatik kompetentsiyaning mazmuni, uni shakllantirish jarayonidagi muhim jihatlar va onlayn ta'lim texnologiyalarining o'rnini tahlil qilinadi. Shuningdek, an'anaviy va raqamli ta'lim metodlarining uyg'unligi pragmatik kompetentsiyani rivojlantirishga qanday ta'sir ko'rsatishi muhokama qilinadi.

Shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimida til o'rgatishning innovatsion yondashuvlari tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. An'anaviy ta'lim usullari o'quvchilarga grammatik va leksik bilimlarni yetkazishda samarali bo'lsa-da, ular doimo real hayotiy muloqot sharoitlarini yaratish imkoniyatiga ega emas. Shu sababli, onlayn ta'lim platformalari pragmatik kompetentsiyani shakllantirishda yangi va samarali imkoniyatlarni taqdim etmoqda.

Onlayn ta'lim muhitida talabalar real hayotga yaqin muloqot qilish, turli madaniy kontekstlarda tilni qo'llash, xalqaro foydalanuvchilar bilan bevosita aloqaga kirishish kabi ko'nikmalarga ega bo'lishadi. Sun'iy intellektga asoslangan o'quv dasturlari, masofaviy kurslar va multimediamiy materiallar orqali o'quvchilarga avtentik til muhitida mashq qilish imkoniyati yaratiladi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotda adabiyotlar tahlili, so'rov va kuzatuv, eksperiment va statistik tahlil metodlari qo'llanildi:

1. Adabiyotlar tahlili – pragmatik kompetentsiya va onlayn ta'lim bo'yicha ilmiy manbalar o'rganildi.

2. So'rov va kuzatuv – o'quvchilarning onlayn ta'lim orqali tilni o'rganish tajribasi tahlil qilindi.

3. Eksperiment – ikki guruh (an'anaviy va onlayn ta'lim olgan talabalar) natijalari solishtirildi.

4. Statistika tahlil – olingan ma'lumotlar qayta ishlanib, onlayn ta'limning samaradorligi baholandi.

NATIJA

Tadqiqot doirasida ikki guruh (an'anaviy va onlayn ta'lim olgan talabalar) o'rtasida eksperiment o'tkazildi. Har ikkala guruh pragmatik kompetentsiya bo'yicha baholanib, quyidagi natijalar aniqlandi:

- Onlayn ta'lim olgan talabalar (ikkinchi guruh) real muloqot sharoitlarida tilni qo'llashda yuqori natijalarni ko'rsatdi. Ularning interaktiv platformalar orqali muloqotga kirishish tajribasi pragmatik kompetentsiya shakllanishiga yordam berdi.

- An'anaviy ta'lim olgan talabalar grammatik jihatdan yaxshi natija ko'rsatgan bo'lsa-da, ijtimoiy va madaniy kontekstga moslashishda qiyinchiliklarga duch keldi.

- So'rov va intervyu natijalari shuni ko'rsatdiki, onlayn ta'lim vositalari orqali o'qigan talabalar mustaqil fikrlash, tilning nozik pragmatik jihatlarini tushunish va real hayotiy vaziyatlarga moslashishda faolroq bo'lishgan.

- Statistika tahlil natijalari shuni tasdiqladiki, onlayn ta'lim usullari pragmatik kompetentsiyani rivojlantirishda an'anaviy metodlarga nisbatan samaraliroq bo'lishi mumkin.[1]

Tadqiqotdan kelib chiqib, an'anaviy va onlayn ta'lim usullarini uyg'unlashtirish pragmatik kompetentsiyani rivojlantirishda eng samarali yondashuv ekani xulosa qilindi.

1-Jadval

Ko'nikmalar	An'anaviy ta'lim (%)	Online ta'lim(%)
Grammatik to'g'rilik	85	75

Pragmatik moslashish	60	85
Real munosabatga moslashish	55	90
Madaniy kontekstni tushunish	50	88

Natijalarning amaliy jihatlari:

An'anaviy ta'lim olgan talabalar grammatik to'g'rilik bo'yicha yuqori natijaga ega bo'lishgan (85%), biroq real hayotiy muloqot va pragmatik moslashuvda qiyinchiliklarga duch kelishgan.

Onlayn ta'lim olgan talabalar esa pragmatik jihatdan ancha samarali natijalarga erishgan, real hayotiy muloqotda ularga ko'proq amaliy tajriba yetarli bo'lgan (90%).

Madaniy kontekstni tushunish onlayn o'quvchilar orasida ancha yuqori bo'lib (88%), bu ularning turli millat vakillari bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lishi bilan bog'liq.

Tahlil natijalari:

Onlayn ta'lim olgan talabalar pragmatik moslashuv, real muloqot va madaniy kontekstni tushunishda ancha yuqori natijalar ko'rsatgan.

An'anaviy ta'lim olgan talabalar grammatik to'g'rilik bo'yicha yaxshi natijalarga ega bo'lsa-da, amaliy qo'llashda qiyinchiliklarga duch kelganlar.

Onlayn ta'limning afzalligi shundaki, talabalar haqiqiy muloqot sharoitida o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Natijalarga asoslanib, an'anaviy va onlayn ta'lim metodlarini integratsiyalash pragmatik kompetentsiyani rivojlantirish uchun eng samarali yondashuv ekanligi xulosa qilindi.

Muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, onlayn ta'lim pragmatik kompetentsiyani shakllantirishda samarali vosita bo'lib, u o'quvchilarga real hayotiy muloqot tajribasi orttirish, madaniy kontekstni chuqurroq tushunish va turli kommunikativ holatlarga moslashish imkonini beradi. An'anaviy ta'lim esa grammatik jihatdan to'g'ri gapirish, nazariy bilimlarni mustahkamlash va bevosita o'qituvchi

nazorati ostida o'rganish uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu ikki yondashuvning farqli jihatlari shuni anglatadiki, til o'rganishda faqat bitta uslubga tayanish yetarli emas. Masalan, onlayn ta'lim o'quvchilarga mustaqil ravishda turli madaniy va ijtimoiy kontekstlarda tilni qo'llash imkonini berishi mumkin, biroq grammatik to'g'rilikni chuqur o'rganish va bevosita o'qituvchi yordamini olish imkoniyati cheklangan bo'lishi mumkin. Aksincha, an'anaviy ta'lim til qoidalarini mukammal o'zlashtirish va o'qituvchi bilan faol muloqot qilish imkonini yaratsa-da, ko'p hollarda o'quvchilar haqiqiy muloqotga kamroq jalb etiladi va chet tili faqat sinf xonasida qo'llaniladigan fan sifatida qolib ketadi.

Shu sababli, til o'qitishda onlayn va an'anaviy metodlarni uyg'unlashtirish optimal strategiya hisoblanadi. Masalan, an'anaviy ta'limda o'quvchilarga grammatik asoslar mustahkam berilishi, so'ng esa onlayn platformalar orqali real hayotiy muloqot va pragmatik kompetentsiyani rivojlantirish uchun interaktiv mashg'ulotlar tashkil etilishi mumkin. Bundan tashqari, sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar yordamida moslashtirilgan darslar ishlab chiqilishi, har bir o'quvchining ehtiyojlariga mos metodlar taklif etilishi mumkin.

Tadqiqot natijalari asosida xulosa qilish mumkinki, faqat an'anaviy yoki faqat onlayn ta'limga tayanish pragmatik kompetentsiyani yetarlicha rivojlantirish uchun yetarli emas. Kelajakda til o'qitish jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalar, sun'iy intellekt va kommunikativ yondashuvni o'z ichiga olgan integrativ ta'lim tizimlari yanada samarali natijalar berishi mumkin. Bu esa o'quvchilarning nafaqat til bilimlarini, balki real hayotiy muloqotga moslashish qobiliyatini ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, onlayn va an'anaviy ta'lim usullarini integratsiyalash pragmatik kompetentsiyani rivojlantirish uchun eng samarali strategiya hisoblanadi. Onlayn ta'lim o'quvchilarga real hayotiy muloqot, madaniy kontekstni tushunish va mustaqil o'rganish imkonini beradi, an'anaviy ta'lim esa grammatik bilimlarni mustahkamlash va o'qituvchi nazorati ostida til o'rganish imkoniyatini ta'minlaydi.

Shuning uchun faqat bitta uslubga tayanish yetarli emas. Optimal yondashuv sifatida an'anaviy darslarni onlayn platformalar bilan boyitish pragmatik kompetentsiyani rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Kelajakda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt asosida moslashtirilgan ta'lim dasturlarini ishlab chiqish til o'rganuvchilarning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli, ingliz tilini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalar va kommunikativ yondashuvning uyg'unligi eng maqbul natijalarga olib kelishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

- 1.Karimova, N. (2021). Innovative Approaches in Teaching English: Pragmatic Competence Development. Tashkent: Uzbekistan Academy of Sciences.
- 2.Rakhimov, U. (2020). Digital Learning Technologies in Foreign Language Education: The Role of Online Platforms. Namangan State University Journal, 15(2), 45-57.
- 3.Ellis, R. (2021). The Study of Second Language Acquisition. Oxford: Oxford University Press.
- 4.Liu, J., & Shi, Y. (2022). Blended Learning and Communicative Competence in EFL Classrooms: A Comparative Study. TESOL Quarterly, 56(1), 89-103.